

Biblická čtení:

Ezechiel 18, 1.29-32: I stalo se ke mně slovo Hospodinovo: Avšak dům izraelský říká: ‚Cesta Panovníkova není správná.‘ Mé cesty že nejsou správné, dome izraelský? Nejsou to vaše cesty, jež nejsou správné? Proto budu soudit každého z vás, dome izraelský, podle jeho cest, je výrok Panovníka Hospodina. Obráťte se a odvráťte se ode všech svých nevěrností a vaše nepravost vám nebude k pádu. Odhodte od sebe všechny nevěrnosti, jichž jste se dopouštěli, a obnovte své srdce a svého ducha. Proč byste měli zemřít, dome izraelský? Vždyť já si nelibuji ve smrti toho, kdo umírá, je výrok Panovníka Hospodina. Obráťte se tedy a budete žít.“

List Filipským 2, 1-13: Je-li možno povzbudit v Kristu, je-li možno posílit láskou, je-li jaké společenství Ducha, je-li jaký soucit a slitování: dovršte mou radost a buďte stejné mysli, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení, v ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu. Necht' je mezi vámi takové smýšlení jako v Kristu Ježíši: Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno – na nebi, na zemi i pod zemí – a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán. A tak, moji milí, jako jste vždycky byli poslušní – nikoli jen v mé přítomnosti, ale nyní mnohem více v mé nepřítomnosti – s bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení. Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí.

Matouš 21, 23-32: Když přišel do chrámu a učil, přistoupili k němu velekněží a starší lidu a řekli: „Jakou mocí to činíš? A kdo ti tuto moc dal?“ Ježíš jim odpověděl: „Já vám také položím otázku; jestliže ji zodpovíte, i já vám povím, jakou mocí to činím. Odkud měl Jan pověření křtít? Z nebe, či od lidí?“ Oni se mezi sebou dohadovali: „Řekneme-li ‚z nebe‘, namítne nám: ‚Proč jste mu tedy neuvěřili?‘ Řekneme-li však ‚z lidí‘, máme obavy ze zástupu; vždyť všichni mají Jana za proroka.“ Odpověděli tedy Ježíšovi: „Nevíme.“ Tu jim řekl i on: „Ani já vám nepovím, jakou mocí to činím.“ „Co myslíte? Jeden člověk měl dva syny. Přišel a řekl prvnímu: ‚Synu, jdi dnes pracovat na vinici!‘ On odpověděl: ‚Nechce se mi.‘ Ale potom toho litoval a šel. Otec přišel k druhému a řekl mu totéž. Ten odpověděl: ‚Ano, pane.‘ Ale nešel. Kdo z těch dvou splnil vůli svého otce?“ Odpověděli: „Ten první!“ Ježíš jim řekl: „Amen, pravím vám, že celníci a nevěstky předcházejí vás do Božího království.“

Podobenství je hádanka

Kontext podobenství je důležitý. Nemají smysl sama o sobě. Podobenství je taková hádanka, v určité situaci se začne mluvit o něčem jiném. Ježíš mluví o Božím království, ale mluví např. o situaci na pracovním trhu, kde se najímají dělníci na vinici. Zní to absurdně. Doslovně to nedává smysl. Musíme přemýšlet, co to má s Božím královstvím společného, proč to Ježíš vypráví právě teď, jak to souvisí. Je to hádanka. Proto je dobré znát situaci, do které bylo podobenství řečeno, abychom věděli, o čem ta hádanka původně byla.

Kontext čteného příběhu je tak týden, dva týdny před Ježíšovou smrtí. Ježíš přišel na svátky do Jeruzaléma, kritizuje tam mocné, kritizuje kněžskou aristokracii, která jako by měla v chrámu vše podplaceno, a tedy pod kontrolou. Ježíš je provokuje a formou nenásilných protestů si vynutí dialog. Objevuje se denně na chrámovém nádvoří, učí zástupy svých stoupenců, kteří s ním přišli z Galileje a všechny ostatní, kteří se na ně nabalují. Dává si však pozor, aby zůstal tzv. na hraně, aby nezvaldal příčinu k zásahu proti sobě. A ti mocní se ho snaží dostat: Je zpochybněna autorita Ježíšova, jakým právem učíš, co to tu děláš? Ježíš otázku vtipně a chytře otočil. A vypráví podobenství, kterým zpochybní autoritu a legitimitu velekněží. Ne, že by od začátku nebyly legitimní, ale podle Ježíše tito konkrétní ji ztratili tím, jak se chovají. Objasňuje to podobenstvím, hádankou. Velekněží (velekněz byl jen jeden, ale mluví se o té vrstvě aristokracie právě kolem velekněze) chápou, že se mluví o nich, ale nemají, jak ho chytit za slovo. Doslovně přece Ježíš mluví o nějakých vinařích, kteří si pronajali vinici a o majiteli té vinice; o chrámu nebo veleknězi nepadlo ani slovo.

Farizeové s ním diskutovali už dříve, záleželo jim na tom, co si myslí, zlobilo je, že si třeba myslí něco jiného – brali ho vážně. V Jeruzalémě se vyhrotil konflikt právě s velekněžskou skupinou, onou aristokracií, které Ježíš šlápl tzv. na kuří oko. Jim nezáleží na tom, co si Ježíš opravdu myslí, ale soustředí se na to, jak ho konečně dostat, kvůli čemu by mohli odsoudit, aby přestala být ohrožována jejich moc a autorita.

Zpátky k otázce na Ježíše. Kdyby otevřeně Ježíš řekl „jsem prorok, jsem Mesiáš“ – mohli by to zpochybnit. Falešný prorok by měl být odsouzen a ukamenován. Kdyby řekl, že není prorok, tak by jim dal šanci, aby mu řekli, tak tady nemáš co dělat. Tím, že Ježíš otázku otočí, odvrátí jejich past. Přitom ovšem odpověď je zřejmá. Kdyby odpověděli, že Jan byl prorok, proč ho tedy neposlechli a neobrátili, nezměnili své životy, nevyznali své viny (touha po bohatství a moci). To naopak udělali nevěstky a celníci.

Ono druhé podobenství naznačuje, že ten, kdo změní svůj život, obrátí se a jde novým a lepším směrem, ten splnil Boží vůli.

Člověk, který v životě zabloudil se zamyslí, zastaví, obrátí se a jde jiným směrem. Zdá se to jednoduché, ale až tak jednoduché to není, jak poznáváme sami na sobě. Ono obrácení není jednorázové, ale je to každodenní výzva, zápas.

Ze Starého zákona slyšíme: „obnovte své srdce a svého ducha“. To není nic snadného na jeden pokus, je to neustálý zápas s naším sobeckým já.

Pavel zde začíná vyjádřením naděje, že jeho posluchači – křesťané ve Filipech – zůstanou jednotní, zároveň si však uvědomuje, že je to náročný úkol. U kterých skupin či společenství musíte vynaložit veškeré úsilí k udržení jednoty, chcete-li věrně následovat Boží povolání?

V první části následující básně vidíme Ježíše, jak se – ačkoli je Božím Synem – nechává pro nás ponížit. Jde v tom až do krajnosti, až k přijetí bolestné a ponižující smrti. Co to pro vás znamená a jak na to chcete reagovat?

Ve druhé části básně Bůh Otec naopak Ježíše vyvyšuje, abychom jej uctívali. Co to naopak znamená pro vás a jak na to chcete reagovat?

Při opětovném čtení tohoto úryvku si všimněte, jak příklad Krista, o němž báseň hovoří, souvisí s výzvou k jednotě, kterou text začínal.

Pavel nás zde vybízí, abychom měli „stejně smýšlení, jaké měl Kristus Ježíš“. Promluvte si nyní s Ježíšem o tom, co sami potřebujete k tomu, abyste toho byli schopni.